

ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ PUBLIC COMMUNICATIONS AND INFORMATION SCIENCES

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И НОВАТА РЕВОЛЮЦИОННА СИСТЕМА НА БОГАТСТВО НА ЗНАНИЕТО

Стоян Денчев

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Йово Йотов

Европейски инвестиционен фонд – Люксембург

Стоян Гаров

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: *Глобализацията не се влияе от „Времето днес“, а се определя от „Климата на епохата“. Днес климатът на епохата се олицетворява от новата социална революция на знанието и модерните технологии, които са в основата на една съвършено нова глобална цивилизация. Глобализацията е нов универсален език извън границата на всеки индивид, държава, култура и е нов и универсален начин на комуникация, един нов свят от възможности, нов свят на съзидание. При всички случаи тук трябва да сме наясно, че глобализацията в политиката и икономиката е не само препоръчителна, но и задължителна, докато глобализацията в културата е недопустима.*

Политиката на устойчива глобализация се нуждае от точен и правилен политически и икономически баланс на три съществени фактора – образователното, финансовото и политическото демократизиране на глобализацията. Бъдещето на България, света, човешката цивилизация е в силата на знанието. Защото знанието с неговата безкрайност е капиталът на бъдещето.

Ключови думи: *глобализация, знание, революционна система на богатство, цивилизация, общество, финансово демократизиране, търговски обмен*

ВЪВЕДЕНИЕ

Глобализацията е процес, обхващащ икономическите, социални, технически, политически и културни взаимоотношения между отделните страни, организации, обществото, както и цялото човечество. Този процес е свързан с глобално разпространение на знание, идеи, капитали, технологии и елементи на културата. Тези процеси постоянно нарастват и се засилват през последните десетилетия, скъсявайки

разстоянията в световен мащаб и премахвайки политически, икономически и културни граници.

Глобализацията е нов универсален език извън границата на всеки индивид, държава, култура. Това е нов и универсален начин на комуникация, един нов свят от възможности, нов свят на съзидание. Този нов свят се простира отвъд нашите представи.

В края на драматичния XX в. възниква и се формира нова международна система, както и необходимостта тя да бъде дефинирана и да се даде отговор на съвременните събития в обществото. Тази нова глобална система се създава от взаимодействието на старите страсти, символ на политика на противопоставяне, хаос, сблъсък на идеологии, и новия модел, начин на мислене и новите сили на единение в обществото.

Глобализацията е сложен процес и все още не сме в състояние да я охарактеризираме и осмислим, защото в новата глобална система можем да открием едновременно: хомогенизиране на цивилизацията и нецивилизационни сблъсъци; изключително технологично развитие в иновациите и човешкото познание, но и екологични катастрофи и неефективни екологични решения; икономически възход от либерализирането на световния пазар и противопоставяне, породено от нечовешка бедност в отделни региони; падане на стени и нови конфликти на разделение; поява на нови общности и засилване на етнически противоречия.

Съвременното общество и развитието на човешкия род не могат да бъдат жизнеспособни без промените, наложени от времето. Тази истина важи с най-голяма сила за свободната политическа система, свободното (а не отвореното) общество, свободната икономика, които са част от световната глобализация. Понастоящем съвременният свят, обществото, политическата и икономическата система, културата приемат нормите на един глобален международен ред, основан на свободния търговски обмен, международното право и общочовешки морални норми (Йорданова, 2021).

Политиката на устойчива глобализация се нуждае от точен и правилен политически и икономически баланс. В този смисъл е необходимо да се разгледат трите съществени фактора, а именно образователното, финансовото и политическото демократизиране на глобализацията. *Образователното демократизиране* е съвкупност от действия на държавите, законодателни инициативи и осъществяване на възможности за бърза промяна в сферата на образованието, високите технологии и цялостната революционна система на знанието. *Политическото демократизиране* на глобализацията – това е демократичният достъп до глобализацията както на високоразвитите свободни демократични държави, така и на слаборазвитите страни и континенти. Като едновременно с това е необходимо все по-засилено демократизиране на политическите системи и все повече демокрация в дългосрочна перспектива за всички народи и общности. Третият съществен начин да се направи глобализацията устойчива – това е *финансовото ѝ либерализиране*. Организацията и управлението на финансовите процеси, разгледани като настояще и бъдеще, са основата, върху която стои изграждането на ефикасна и съответстваща на съвременните предизвикателства финансова система. Тази финансова система би следвало да е

категоричен отговор и да дава пълнота в организацията и управлението на финансовите потоци в настоящата сложна и динамична глобална среда.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Разглеждайки демократизирането на глобализацията, се стига до извода, че тя е продиктувана и става възможна благодарение на три основни взаимосвързани фактора:

- Демократизирането на технологиите – резултат от нововъведенията и огромния неспиращ напредък в компютъризацията, телекомуникациите, дигитализацията;
- Демократизирането на информацията – това е промяната, която илюстрира и направи възможна глобализацията. Тя промени начина, по който гледаме и виждаме света; превръщането на информацията в основен ресурс на новото, наречено информационно общество, където достъпът до информация е основно човешко право, а съвременните информационни и комуникационни технологии улесняват този достъп;
- Демократизирането на финансите – това е най-съществената промяна на глобализацията, отразяваща промяната в начина на финансиране и инвестиране.

Политиката на устойчива глобализация и образователното, финансово и политическо демократизиране е необходимо да се разгледат и в друг съществен аспект. А именно предизвикателството пред глобализацията, традиционните държави и свръхзнаещите индивиди и откриването на здравия баланс между запазване на чувството за идентичност, общност, нация като символ на самоуважение и принадлежност към дом и род и тежкия сблъсък с неимоверно бързия и променящ се модел на обществото като икономика, култура и отношения между хората (Стоянова, 2014). Налага се изводът, че човечеството се нуждае от нова система от ценности, която да търси верни отговори на сложните въпроси за формиране на нов мироглед, нов начин на общуване, нов начин на мислене и възприятие. И както вече казахме, тази система от ценности в никакъв случай не би могла да бъде унифицирана, защото изрично подчертахме, че глобализацията в културата е недопустима (Стоянова, 2014). Всяка нация, всеки народ, всяка държава има характерни специфики и загубата на културна идентичност ще доведе до безпорядък в световното развитие. За съжаление, в определени части на света радикалният либерализъм със силата на своята бруталност и финансови инжекции успя да завладее „обширни територии“ и походът му към обсебване на сърцата и умовете на младите хора по света се нуждае от категорична и ясна спирачка (Фукуяма, 2019). Начинът, по който могъщите инвеститорски бизнес компании и конгломерати, съвременните държави и техните лидери, обществото и свръхзнаещите индивиди се вписват в глобализацията като процес, се превръща в тяхна отличителна черта и показва какво ще бъде тяхното и общочовешкото бъдеще.

ИЗВОДИ/ДИСКУСИЯ

В съвременното глобално, демократично и свободно общество ограничаването властта на управляващите и защитата на законните човешки права могат да са резултатни, когато не се допуска двусмислие и колебание с прилагането им и се основават на съответната историческа потребност и морална нужда на обществото. В своята реч в Ню Йорк от 1 септември 2001 г. британският министър на финансите Гордън Браун¹ предлага „Нова конституция на глобалната икономика“.² Тази нова конституция би трябвало да се създаде върху принципите на политическата култура, в която всяко човешко същество има своята абсолютна морална стойност, която всяка власт трябва да уважава. Принципите да са на основата на цивилизовано изкуство на управление в глоболизиращото се общество, в което управляващите трябва да носят отговорност пред бъдещето на човечеството в съвременния глоболизиращ се свят, в който силата не трябва да замества правосъдието (Прахлад, Рамасвами, 2008). Свят, в който свободният търговски обмен на стоки, технологии, наука, знание, информация между всички народи и хора би реализирал идеята и философията за глоболизацията на човечеството като перспектива за развитието на обществото и на човешкия род.

Предизвикателство пред глобалното общество е усилието за преодоляване на бедността чрез знанието. Знанието днес не е просто революционно богатство, не е само въпрос на технологии. То е, освен всичко друго, и революция на духа. Свързаното с глоболизацията бързо преобразуване на инфраструктурата на знанието не би следвало да създава илюзорното чувство за един бъдещ съвършен свят. Съществува опасност, в резултат на неописуемо бързото навлизане на интернет в обществото, технологичния и иновативния растеж и глоболизацията „над всичко“, хората някой ден да осъзнаят, че общуват само с компютъра и животът им е изграден и съществува само в едно кибер общество и пространство. Това ще направи както човечеството, така и отделния индивид уязвими за религиозните фантазии на мнимите проповедници на епохата, които ще обещават да свържат тялото с душата на всеки човек. И ще тласкат обществото към безумни революции срещу уеднаквяването, еднаквостта, монотонността. Индивидът и отделният човек ще попадат в обсега на популистки диктат, за да им бъде обещавано отново да бъдат върнати в „старите реални общества“, и ще им посочват пример как Всевишният ще унищожи интернет така, както е постъпил с Вавилонската кула. Все повече ще се налага като трайна тенденция в обществото да се вярва на популисти, които ще обещават охолен и щастлив живот без трудности тук и сега, а не на личности, които ще говорят честно и открито, без да се крие истината за бъдещето.

Всяка една обществено-политическа система е съвкупност от елементи, формиращи механизъм, с който човечеството организира живота си. Началото на края на всяка политическа система е когато тя загуби силата на идеите си и потенциала на лидерите си. Днешният свят е характерен с това, че от една страна, е налице силен геополитически процес на глоболизация, но от друга, политиката като процес е все по-слаба, а идеологията се измества от консуматорството. Обществото е силово пренаситено и свръхинформационно

пренапрегнато от популистки обещания на настоящите си слаби на идеи, новаторство, качества лидери (Гачър, 2005). Животът е низ от превратности. В бизнеса циклите определяме като кризи на икономическото развитие. В политиката ги наричаме падения и възходи на епохите. Но винаги след края на всеки цикъл следва промяна. Преди да бъде преодоляна промяната, тя трябва да бъде видяна.

При настоящата трета (след аграрната и индустриалната) революционна система на богатство – на познанието и нововъзникващата глобална цивилизация на знанието, би следвало да се приеме, че глобализацията е съществено различен вид социална революция. Тя ще изисква нов подход, нов начин на мислене и ще поставя нови взаимоотношения между приносителя на знанието – индивида, и институционалната държава. С времето това единство и взаимодействие на индивида и институционалната държава неминуемо ще доведе до създаване на база за нова социална легитимност на всички институции в обществото и до нов модел, нова форма и ново съдържание на съвременната държава.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Голямото предизвикателство пред новата революционна система на богатство на знанието е, че знанието е необходимо да се разглежда и развива и като морална категория (Стоянова, 2014). Най-високата стойност на знанието е в неговата висока морална и нравствена стойност. Защото без морал и нравственост знанието ще загуби силата си и ще се превърне в оръжие срещу човешката същност и природата.

Времето на новата глобална революция на знанието ще създава и формира силни лидери и само народи, които са поставили в основата на своето развитие богатството на знанието, имат бъдеще. Бъдещето на България, света, човешката цивилизация е в силата на знанието. Защото то с неговата безкрайност е капиталът на бъдещето.

Последните тенденции в общественото развитие показват, че наред с информацията, знанието се явява като един от най-важните ресурси на обществото (Йотова, 2019). Обществото и в частност „икономиката“, основани на знание, се определят като стратегически приоритет на всички държави и общности. Този потвърден от практиката постулат за първи път беше определен от главния икономист на Световната банка Карл Далман. Знанието е най-важният ресурс на обществото. Обществото и икономиката, основани на процеса на знанието, се определят като стратегически приоритет в развитието на всички държави и общности. Неизчерпаемо и подлежащо на неподозирано развитие, усъвършенстване и безпрепятствено разпространение, знанието е ресурс, който колкото повече се ползва, толкова повече се развива. Това е капиталът на бъдещето и който умее да го управлява, ще държи лостовете на революционното богатство. Настоящата глобална цивилизация е вид революция, изградена около начина на създаване на богатство чрез наука, знание, технологии, иновации.

БЕЛЕЖКИ

¹Джеймс Гордън Браун е британски политик, член на британския парламент, бивш министър-председател на Обединеното кралство и лидер на Лейбъристка партия. До 27 юни 2007 г. е канцлер на хазната на Обединеното кралство (длъжност, отговаряща на министър на финансите). Водач на Лейбъристка партия от 24 юни 2007 г. до 11 май 2010 г. Член на британския парламент.

²Реч пред Council for Foreign Relations, Ню Йорк, 1 септември 1999 г.

³Бог спира хората да изграждат Вавилонската кула, като ги накара да говорят на различни езици, за да не могат да си сътрудничат. Той постъпил така, защото почувствал, че хората се опитват да надхвърлят собствените си човешки ограничения, като построят кула до небесата и го предизвикват. Бог унищожаваше кулата и защото общият език и подход на хората е дехуманизиращ, тъй като отрича особеностите в мъжете и жените в полза на един универсален език и универсален проект. Митичен разказ „Битие 11: 1 – 9“. Библия.

ЛИТЕРАТУРА

Йорданова, Стелиана. (2021). Анализ на актуалната глобална политико-икономическа информационна среда. В: *Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век*. София: „За буквите – О писменехъ“, с. 511–520.

Йотова, Ралица. (2019). Връзката „данни – информация – знания – мъдрост“ и невяните компоненти в пирамидата на Ръсел Акоф. В: *Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век*. София: „За буквите – О писменехъ“, с. 836–843.

Прахалад, С. К., Венкат **Рамасвами**. (2008). *Бъдещето на конкуренцията*. София: Класика и Стил, 344 с.

Robertson, Roland. (1992). *Globalization: social theory and global culture*. London: Sage Publications, 211 p.

Сенор, Дан, Сол **Сингер**. (2010). *Нацията новатор*. София: МаК, 280 с.

Стиглиц, Джоузеф. (2016). *Голямото разделение*. София: Изток-Запад, 450 с.

Стоянова, Диана. (2016). Сложни системи за генериране на знания. В: *Gloria bibliospherae (Нишката на Ариадна). Изследвания в чест на acad. проф. Александра Куманова. Юбилеен сборник по случай 65 години от основаването на УниБИТ*. София: „За буквите – О писменехъ“, с. 898–902.

Стоянова, Диана. (2014). Ябълката – модел на знанието и ценностите в едно общество. В: *Съвременни стратегии и иновации в управление на знанието. Първа научна конференция 3–4 декември 2014 г. Лятна академия за управление на знанието*. София: „За буквите – О писменехъ“, с. 124–132. ISBN 978-619-185-140-9.

Тачър, Маргарет. (2005). *Живот и политика*. София: Слънце, 704 с.

Фрийдман, Томас. (2001). *Лексус и маслиновото дърво*. София: Дамян Яков, 568 с.

Фукуяма, Франсис. (2019). *Идентичност. Борбата за признание и политиката на гнева*. София: Изток-Запад, 208 с.

Якока, Лий. (2007). *Къде изчезнаха лидерите*. София: Сиела, 248 с.

REFERENCES

Friydmn, Tomas. (2001). *Leksus i maslinovoto darvo*. Sofia: Damyan Yakov, 568 s.

Fukuyama, Fransis. (2019). *Identichnost. Borbata za priznanie i politikata na gneva*. Sofia: Iztok-Zapad, 208 s.

Prahalad, S. K., Venkat **Ramasvami**. (2008). *Badsheteto na konkurentsiyata*. Sofia: Klasika i Stil, 344 s.

Robertson, Roland. (1992). *Globalization: social theory and global culture*. London: Sage Publications, 211 p.

Senor, Dan, Sol **Singer**. (2010). *Natsiyata novator*. Sofia: MaK, 280 s.

Stiglits, Dzhouzef. (2016). *Golyamoto razdelenie*. Sofia: Iztok-Zapad, 450 s.

Stoyanova, Diana. (2016). Slozhni sistemi za generirane na znania. V: *Gloria bibliospherae (Nishkata na Ariadna). Izsledvania v chest na acad. prof. Aleksandra Kumanova. Yubileen sbornik po sluchay 65 godini ot osnovavaneto na UniBIT*. Sofia: „Za bukвите – O pismenehy“, s. 898–902.

Stoyanova, Diana. (2014). Yabalkata – model na znaniето i tsennostite v edno obshtestvo. V: *Savremenni strategii i inovatsii v upravlenie na znaniето. Parva nauchna konferentsia 3–4 dekemvri 2014 g. Lyatna akademija za upravlenie na znania*. Sofia: „Za bukвите – O pismenehy“, s. 124–132. ISBN 978-619-185-140-9.

Tachar, Margaret. (2005). *Zhivot i politika*. Sofia: Slantse, 704 s.

Yakoka, Liy. (2007). *Kade izchезnaha liderite*. Sofia: Siela, 248 s.

Yordanova, Steliana. (2021). Analiz na aktualnata globalna politiko-ikonomicheska informatsionna sreda. V: *Obshtestvoto na znaniето i humanizmat na XXI vek.* Sofia: Za bukвите – O pismenehy, s. 511–520.

Yotova, Ralitsa. (2019). Vrazkata „danni – informatsia – znanie – madrost“ i neyavnite komponenti v piramidata na Rasel Akof. V: *Obshtestvoto na znaniето i humanizmat na XXI vek.* Sofia: „Za bukвите – O pismenehy“, s. 836–843.

GLOBALIZATION AND THE NEW REVOLUTIONARY SYSTEM OF WEALTH OF KNOWLEDGE

Abstract: *Globalization is not influenced by the “Time Today” but is determined by the “Climate of the Age”. Today, the climate of the age is epitomized by the new social revolution of knowledge and modern technology that underpins a brand new global civilization. Globalization is a new universal language beyond the boundary of any individual, country, culture and is a new and universal way of communication, a new world of possibilities, a new world of creation. In any case, we must be aware here that globalization in politics and economics is not only recommended, but also mandatory, while globalization in culture is unacceptable.*

The policy of sustainable globalization needs an accurate and correct political and economic balance of three essential factors – the educational, financial and political democratization of globalization. The future of Bulgaria, the world, human civilization lies in the power of knowledge. Because knowledge with its infinity is the capital of the future.

Keywords: *globalization, knowledge, revolutionary wealth system, civilization, society, financial democratization, trade exchange*

Prof. DSc Stoyan Denchev

University of Library Studies and Information Technologies

E-mail: s.denchev@unibit.bg

Yovo Yotov, PhD candidate

European Investment Fund, Luksemburg

E-mail: jovoivanovv@gmail.com

Stoyan Garov, student

University of Library Studies and Information Technologies

E-mail: garovstoyan@gmail.com